

Такі приклади підтверджують, що геоінформаційні системи – це не лише інструмент для створення карт, а цілісна система прийняття рішень, що поєднує екологічні дані, просторовий аналіз і стратегічне планування.

Список використаних джерел:

1. Environmental Systems Research Institute (Esri). ArcGIS – A Complete Geographic Information System. URL: <https://www.esri.com/en-us/arcgis/about-arcgis/overview>
2. Барановський А., Яцків І. Використання геоінформаційних систем для обліку зелених насаджень міста Львова. *Комп'ютерне моделювання: аналіз, управління, оптимізація*. 2020. № 2. С. 15–22. URL: <https://ena.lpnu.ua/bitstreams/caf6de1a-73f7-4957-8a3f-be1e46993325/download>
3. Європейське агентство з навколишнього середовища. Copernicus Land Monitoring Service. URL: <https://land.copernicus.eu>
4. Кабінет Міністрів України. Мінцифри: запускаємо ЕкоСистему – вся екологічна інформація та послуги в один клік. 2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mincifri-zapuskayemo-ekosistemu-vsya-ekologichna-informaciya-ta-poslugi-v-odin-klik>
5. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. ЕкоСистема. URL: <https://eco.gov.ua>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-570-2-46>

Гетьманчук М. П.,

*доктор історичних наук, професор,
професор кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ СУДУ АУДИТОРІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В КОНТЕКСТІ ЛІСАБОНСЬКОГО ДОГОВОРУ 2007 Р.

Європейський Союз (ЄС) – найвпливовіша регіональна економічна та політична організація 27 європейських держав, створена у відповідності з Договором про Європейський Союз (Маастрихтський договір), який було підписано у лютому 1992 р., а діяти почав у листопаді 1993 р. [5, с. 99–107]. У відповідності з Договором про ЄС його управління забезпечують численні структури, які прийнято

розділяти на інституції та інші органи й установи. Серед цих структур функціонує лише сім основних інституцій, які уповноважені ухвалювати рішення на території Європейського Союзу:

- 1) Європейський парламент (Брюссель);
- 2) Європейська Рада (Брюссель);
- 3) Рада Європейського Союзу (Брюссель);
- 4) Європейська Комісія (Брюссель);
- 5) Суд Європейського Союзу (Люксембург);
- 6) Європейський центральний банк (Франкфурт-на-Майні);
- 7) Рахункова Палата (Суд аудиторів Європейського Союзу (Люксембург)) [3, с. 208].

Необхідно зазначити, що наддержавними за своєю природою в системі управління ЄС виділяють чотири основні інституції – Європейський парламент, Європейська Комісія, Суд Європейського Союзу, Суд аудиторів Європейського Союзу. Вони мають наддержавний характер в силу свого незалежного статусу від держав-членів ЄС [2, с. 231–236].

Європейський суд аудиторів (ЄСА) – (Рахункова палата) є незалежною наддержавною інституцією, що відповідає за зовнішній аудит фінансів ЄС. Сам ЄСА було створено Брюссельським договором 22 липня 1975 р., який вніс певні зміни у положення Договору про заснування Спільнот, а повноцінною інституцією став після набуття чинності Маастрихтського договору 1 листопада 1993 р. Згодом Лісабонський договір 2009 р. знову підтвердив мандат ЄСА і його статус як наддержавної інституції ЄС [4, с. 266]. Організаційні засади діяльності ЄСА засвідчують, що він діє як колегіальна інституція. Особовий склад ЄСА формується у відповідності із пропозиціями держав-членів і призначається Радою ЄС після консультацій з ЄП. До складу ЄСА входять по одному аудитору від кожної держави-члена ЄС із терміном перебування на посаді 6 років та правом повторного призначення. У межах своїх повноважень він здійснює аудит фінансового менеджменту інституцій, агентств та установ, а також усіх реципієнтів грантів ЄС [7]. Приступаючи до виконання своїх обов'язків члени ЄСА приймають присягу, а також обирають зі свого складу Голову терміном на три роки з правом переобрання. Підчас виконання своїх обов'язків члени ЄСА не звертаються за вказівками та не приймають їх від будь-якого уряду або інших органів. Під час перебуванні на посадах вони не можуть займатися будь-якою професійною діяльністю, оплачуваною або неоплачуваною.

В організаційному плані ЄСА складається з палат та комітетів в яких працюють члени суду та персонал.

Чотири палати (аудиторські групи), зокрема, відповідають за аудит в різних сферах витрат та фінансових доходів ЄС:

1) Аудиторська група I: збереження природних ресурсів та управління ними (відділи: фінансовий аудит; центральні системи; ринки; довкілля і охорона здоров'я; система інтегрованої адміністрації й контролю);

2) Аудиторська група II: структурна політика, транспорт та енергетика (відділи: фінансовий аудит структурної політики; фінансовий аудит результатів діяльності; фінансовий аудит сфери транспорту й досліджень енергетики);

3) Аудиторська група III: зовнішня діяльність (відділи: співробітництво з країнами, що розвиваються; підтримка політики сусідства; європейський фонд розвитку країни);

4) Аудиторська група IV: доходи, внутрішня політика, інституції та органи Є (відділи: власні ресурси; адміністративні видатки інституцій ЄС; внутрішні політики; позики, кредити та банківська діяльність; агентства ЄС та інші децентралізовані структури);

5) П'ята палата є горизонтальною, оскільки відповідає за питання координації, комунікації, оцінювання достовірності інформації та розвитку (відділи: методологія та підтримка аудиту; контроль якості; комунікації та звітність; нагляд за аудитом, підтримка фінансового аудиту й аудиту відповідності; надійність рахунків і структур управління) [1, с. 157].

Також члени кожної палати зі свого складу обирають голову (декана) з поміж членів ЄСА, що входять до цієї аудиторської групи на два роки з правом поновлення. Крім того, члени аудиторських здійснюють інспекторські візити до інституцій та інших установ ЄС, держав-членів ЄС, інших держав і фізичних та юридичних осіб, які отримують гранти чи допомогу із бюджету ЄС. Після завершення кожного фінансового року ЄСА складає «Річний звіт про виконання бюджету», який публікується в «Офіційному журналі Європейського Союзу». Особливістю є те, що ЄСА не може ухвалювати юридично зобов'язувальних рішень (не має судових повноважень), а тому не може накладати санкції. Однак це не виключає ЄСА з процедури ухвалення законодавчих рішень, оскільки він надає свої обґрунтовані висновки та рекомендації при затвердженні законодавчими органами ЄС актів бюджетного законодавства [8].

Під час своєї діяльності ЄСА виконує ряд основних функцій: 1) перевіряє рахунки щодо доходів та видатків інституцій і установ створених договорами ЄС; 2) установлює законність доходів і видатків (дотримання принципу фінансового менеджменту (економія, ефективність) при використанні фондів ЄС; 3) готує та подає звіт (щорічний) за результатами виконання бюджету ЄС, а також засвідчує надійність і законність рахунків ЄС; 4) подає у будь-який час власні спостереження та оцінки щодо інших питань (спеціальні звіти); 5) повідомляє про протизаконні дії (шахрайство, тощо), які були виявлені під час провадження аудиту; 6) розробляє висновки щодо проектів актів

бюджетного права ЄС; 7) надає консультації щодо заходів боротьби із фінансовими зловживаннями; 8) співпрацює у спільному бюджетному керівництві в процедурі звільнення від зобов'язань ЄК щодо виконання бюджету ЄС [9].

У період своєї діяльності ЄСА дотримується чітко визначених принципів: високих стандартів професіоналізму; своєчасності; чіткості і практичності результатів діяльності; тісної співпраці з іншими інституціями ЄС та державами-членами. В ЄСА працює близько 900 співробітників, які є фахівцями з права, аудиту, менеджменту та перекладу. Крім того, ЄСА співпрацює з національними аудиторськими установами, аудитори ЄСА часто виїжджають з інспекторськими перевітками в держави-члени, а також у треті країни, що отримують допомогу від ЄС. Така співпраця ЄСА здійснюється за допомогою мережі Контактного комітету, який є зібранням голів ЄСА та аудиторських установ держав-членів, що скликається щороку. ЄСА також співпрацює з іншими Вищими аудиторськими установами в межах Міжнародної організації вищих аудиторських установ INTOSAL (членами є 191 вища аудиторська установа та 4 міжнародні організації із асоційованим статусом). Слід підкреслити, що ЄСА є єдиною вищою аудиторською установою серед членів INTOSAL, яка має наддержавний статус. Поряд з цим ЄСА є членом засновником європейського регіонального відділення Європейської організації вищих аудиторських установ EUROSAI (50 членів) [6, с. 175].

Список використаних джерел:

1. Бояр А. О. Бюджетний процес у Європейському Союзі : монографія / А. О. Бояр. Луцьк : Вежа-Друк, 2012. 160 с.
2. Войтенко І. -Х. Р. Наднаціональні інститути Європейського Союзу. *Стратегічні пріоритети* : науково-аналітичний збірник Національного інституту стратегічних досліджень. 2009. № 4 (13). С. 231–236.
3. Дір І. Ю. Основні інституції Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2024. Вип. 82. Ч. 3. С. 208.
4. Дір І. Ю. Основні договори Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 81. Ч. 3. С. 263–268.
5. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко ; за ред. Л. В. Губерського. 2-ге вид. виправ. і доп. К. : Знання, 2012. 759 с.
6. Прокопенко Л. Л. Інституційна система ЄС : навчальний посібник / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік; 2-ге вид., перероб. і доп. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2021. 226 с.

7. European Court of Auditors / Mission, Vision, Values & Strategic Objectives. URL: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/2008_MISSION_VISION_VALUES/2008_EN.PDF.

8. Official Journal of the European Union. Court of Justice of the European Union. *Access to European Union Law*. URL: https://eur-lex.turopa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:eu_court_justice.

9. Rules of Procedure of the Court of Auditors. *Access to European Union Law*. URL: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/RULES_PROCEDURE_2010/RULE_PROCEDURE_2010_EN.PDF

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-570-2-47>

Кондрацький О. М.,

*аспірант кафедри публічного управління, туризму
та готельно-ресторанної справи*

Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

Науковий керівник: Бельська Т. В.,

доктор наук з державного управління, професор,

професор кафедри публічного управління,

туризму та готельно-ресторанної справи

Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

м. Київ, Україна

АРХЕТИПИ В МІСЬКОМУ САКРАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ

У контексті військових дій на території України, які тривають з 2014 року і загострилися з повномасштабним вторгненням РФ в 2022 році, набули потужного символічно-сакрального значення архетипи спротиву, національної гідності, культурної пам'яті та єдності.

Архетипи: Воїна, Мудреця, Матері захисниці, Серце нації – це глибинні універсальні образи, моделі поведінки та символи, які живуть у колективному несвідомому (за К. Г. Юнгом) і проявляються в культурі, міфології, духовному житті, архітектурі, тощо. Сакральні точки Києва стали маркерами єднання нації та її трансформації, а відвідування сакральних точок активізує внутрішні архетипи, сприяє глибокому осмисленню себе як частини більшого цілого простору.

Простір є базою створення середовища, у якому виникають усі життєві процеси. Водночас він постійно змінюється внаслідок людської діяльності. Важливо розуміти, яким чином простір впливає на людину,